31 Jaar — N. 261 Prijs per nummer : voor België 3 centiemen, voor den Vreemde 5 centiemen Telefoon : Redactie 247 - Administratie 2845 Zondag 19 SEPTEMBER 1915

Drukster-Uitgeefster
Sam: Maatschappij HET LICHT
bestuurder:
P. DE VISCH, Ledeberg-Gent
—
.. REDACTIE ..
ADMINISTRATIE
HOOGPOORT, 29, GENT

VOORUIT

Orgaan der Belgische Werkliedenpartij. — Verschijnende alle dagen.

ABONNEMENTSPRIJS
BELGIE
Drie maanden . . . . fr. 3.25
Zes maanden . . . . . fr. 6.50
Een jaar . . . . . fr. 12.50
Men abonneert zich op alle postbureelen
DEN VREEMDE
Drie maanden (dagelijks verzonden) . . . . . fr. 6.75

De Prins is de Staat ?

Zoo beweert **Le Bien Public!** Antwoordend aan **Vooruit** doet hij zulks uiteen als volgt :

> Het is een ongehoord iets, in de oogen van **Vooruit** dat het aan den «prins» behoort van het signaal van de slachting te geven.
>
> **Vooruit** is zeker onwetend dat de prins, **de verpersoonlijking is van den Staat** en dat daar waar de godsgeleerden over den prins spreken, zij **den Staat zelven bedoelen.**
>
> Wat er meer van is, zelfs in de grondwettelijke landen, is het recht van den oorlog te verklaren voorbehouden aan den chef van den Staat.
>
> Het ware overigens weinig geschikt, wanneer een Staat wordt aangevallen, van te moeten wachten om tegenweer te bieden tot dat de Kamers bijeengeroepen zijn en gestemd hebben.
>
> Niemand betwist overigens, dat de prins, wanneer hij besluit van den oorlog te aanvaarden, uitsluitelijk moet handelen in het belang van den Staat, en niet om een persoonlijken gril, eene heerschzucht of eene wraak te voldoen.

Men staat verstomd, men meent te droomen als men zulke dingen leest.

Dus de prins of de regeerende vorst bezit geheel alleen het recht om den oorlog te verklaren of te aanvaarden.

Het land heeft slechts te zwijgen, te gehoorzamen en het bloed zijner zonen en vaders te offeren zonder meer.

De prins is de verpersoonlijking van den Staat.

Wij protesteeren uit al onze krachten.

De prins wordt hier verheven tot de **Godheid**, hij beslist over alles, zijn wil **is** wet voor iedereen.

Vooreerst is zulks niet waar.

Wij weten dat in vroegere eeuwen het koning- en keizerdom zoo goed als over eene macht zonder paal noch perken beschikten.

Louis XIV, de zoogenaamde Roi Soleil of den Zonnekoning, dierf en mocht zeggen : « **L'Etat c'est moi** », of « De Staat dat ben ik ».

Wij weten eveneens dat ten huidigen dage, het russisch tzarisme en verscheidene Oostersche monarken nog over het alleengezag beschikken, dat eens zoover ging van te beschikken over 't leven en de dood hunner onderdanen.

Maar wij vergeten ook niet dat de Fransche Revolutie van 1789, dat onbeperkt gezag en princiep gefnuikt heeft voor de meeste Europeesche landen.

En de stijgende demokratie, verre van dit beginsel te loochenen of in te krimpen, heeft het verdedigd en uitgebreid.

Daarvan getuigen de grondwetten, het invoeren van steeds uitgebreider stemrecht en de aanstelling van ministers, die verantwoordelijk zijn voor de wetten, die de vorst teekent als pure formaliteit.

Vandaar de zeer gewettigde meening van het belgische volk, — om bij ons eigen huishouden te blijven, — dat de koning enkel eene nuttelooze, maar kostelijke en soms schadelijke pop is.

Zekerlijk komen er bijvoorbeeld in de belgische grondwet zeer tegenstrijdige dingen.

Zoo bijvoorbeeld zeggen de artikels 63 en 64 :

> De persoon des konings is onschendbaar; zijne ministers zijn verantwoordelijk.
>
> Geen act des konings kan uitwerking hebben, indien hij niet medeonderteekend is door eenen minister, die daardoor **alleen er zich verantwoordelijk over maakt.**

In theorie is de koning hier dus niemendalle. Hij is verantwoordelijk voor niets.

Gaat men nu over tot artikel 68, dan leest men :

> De koning heeft het bevel over land- en zeemacht, verklaart den oorlog, maakt de vredes-, verbonds-, en handelsverdragen. Hij geeft er kennis van aan de kamers, zoodra het belang en de zekerheid van den staat het toelaten, er de behoorlijke mededeelingen bijvoegende.
>
> De handelsverdragen en degene die den staat zouden kunnen bezwaren of Belgen persoonlijk verbinden, hebben maar uitwerking dan na de goedkeuring der kamers te hebben bekomen.

Uit dit artikel zou op het eerste zicht op te maken zijn, dat de koning over oorlog en vrede beschikt naar goeddunken.

Maar de laatste alinéa komt die macht weeral beperken, want, de verdragen aangegaan door den koning en die den Staat zouden kunnen bezwaren of Belgen persoonlijk verbinden, hebben maar **uitwerking dan na de goedkeuring der Kamers te hebben bekomen.**

Die koninklijke oorlogsverklaring en die vredesverdragen zijn dus **geen absoluut recht meer** van een belgischen grondwettelijken vorst.

Zulks heeft voor gevolg dat al de machten die de grondwet en de bijzondere wetten aan den prins of den koning toekennen, ten slotte in rook opgaan.

* * *

Wij weten niet in welke eeuw Suarez geleefd heeft, maar hij moest nooit een grondwettelijken staat gekend hebben, om te zeggen dat de prins de verpersoonlijking is van den Staat.

Hij was vroeger de alleenheerscher of daaromtrent, zijn wil was wet.

Heden is dat zoo niet meer.

En als **Le Bien Public** zegt dat het recht van den oorlog te verklaren, zelfs in de grondwettelijke Staten aan den vorst is voorbehouden, dan kan hij nu op zijne beurt ook leeren dat dit recht meer schijn dan werkelijkheid is.

Overigens in dezen tijd, met den graad van beschaving die de meeste europeesche natiën bereikt hebben, kan er geen sprake meer zijn van «prinsen» die den Staat verpersoonlijken.

Het is toch geweten dat niet al de wetten die de belgische koningen sedert 1830 teekenden, beantwoordden aan hunnen wil en aan hunnen zin.

En omgekeerd, heeft de koning vele wetten geteekend die geenszins beantwoordden aan de meerderheid der openbare opinie van 't land.

Als **Le Bien Public** voorbeelden wil, hoeft hij ze maar te vragen.

Dat is overigens verstaanbaar, als men nagaat dat de meerderheid der belgische natie langen tijd onmondig was en geen kiesrecht had om hare opinie te doen kennen.

Nu heeft de arbeidende klasse een stuk recht veroverd, maar nog niet wat haar toekomt. Eerst als de landen het volksinitiatief, het zuiver algemeen stemrecht en het referendum bezitten, zal de volkssouvereiniteit bestaan en tot hare volle uiting komen.

En de koning van dien tijd zal ontslagen worden van den zwaren (?) en gewichtigen (?) last dien hij te dragen heeft. Hij kan gerust op zijn gemak gaan leven, hij zal noch honger, noch dorst of koude lijden.

F. H.

Eh "Volk,, slaapt ge dan ?

Wij hebben aan dat christelijk blad gevraagd, wat het bedoelde als het onze onderwijzeressen den naam gaf van «platte, gemeene straatjufers ».

Wij krijgen geen antwoord.

Wij hebben de namen en de adressen gevraagd, der christelijke ouders die zoo innig blij waren dat hun zoon een goede dood gestorven was op 't slagveld.

«Het Volk» gebaart van krommenaas.

Dat is heel gemakkelijk, wij kunnen dat niet loochenen. Maar of het ook moedig en eerlijk is, daar laten wij het publiek over oordeelen.

Wij kennen zijn uitspraak op voorhand, het publiek zal zeggen : 't zijn lafaards ! 't zijn platzakken !

Vox Populo, Vox dei !

F. H.

De sluiting der Allumettenfabrief TE NINOVE

In ons blad van 14 September laatst maakten wij de manier bekend waarop M. Lambrecht de kistenmakers en molenwerkers had afgetrokken, — met verbod zulks rond te brieven.

Daar « Vooruit » niet kan toelaten dat de werkers benadeeligd worden en de aftrok door ons openbaar gemaakt werd, ontstak M. Lambrecht in zulke hevige woede, en deed het fabriek stil leggen, tot zoolang degene zou gekend zijn, die ondergeteekende had ingelicht.

Toen de werklieden hem deden inzien dat niet een hunner zulks had gedaan en schrijver had onderteekend, toen ging de kat op de koord.

Hij schold de werklieden uit en beweerde dat zij allen uit de «Vooruit» moesten blijven. (Hij bedoelt hier de vakvereeniging).

Een werkman deed hem in gepaste woorden inzien dat hij het recht niet had hen verwijten toe te sturen ; het gevolg was dat deze werkman definitief werd weg gezonden.

Hoe moedig voor M. Lambrecht, die ongetwijfeld vergeten heeft dat ook hij uit de wroetersklas is gesproten.

De hoogmoed verblindt hem wel erg, sinds hij van boerenzoon opgeklommen is tot bestuurder.

Ah, M. Lambrecht, de werklieden zijn onrechtvaardigen, om uwe ergere woorden niet te gebruiken.

Onrechtvaardigen zijn zij die gebruik maken van deze droeve omstandigheden, om het loon der werklieden, die thans méer dan ooit aan hunnen willekeur zijn overgelaten, — te verminderen en aldus hun droevig bestaan nog te verergeren.

Onrechtvaardigen zijn zij, **die de klasse** verraden waaruit zij afstammen en ze in den rug schieten.

Onrechtvaardigen zijn zij, **die den moed** missend dezen aan te spreken die de verantwoordelijkheid dragen, ja, zelfs op verzoek der werklieden weigeren met hen te discuteeren, onschuldigen de straat opwerpen, den honger ten prooi !

Ziedaar, M. Lambrecht, wie onrechtvaardigen zijn.

De werklieden **moeten hunne vakvereeniging verlaten.** Hé, hé, M. Lambrecht, weet gij niet dat het recht van vereeniging nog bestaat ; en uwe werklieden van dat recht mogen gebruik maken.

In geval gij zulks soms mocht vergeten zijn, zullen wij het u op tijd en stond, daar waar het past, wel herinneren.

Gij verbiedt uwe werklieden ons in te lichten.

Maar, Mijnheer, weet ge dan niet, dat al moesten de kraaien het uitbrengen, het ons toch ter oore komt ?

Gij moest dan toch uwe gemeene handelwijze wel bewust zijn, dat ge zoozeer voor de ruchtbaarheid terugschrikt.

En 't is nu percies op de manier niet waarop gij nu handelt dat gij de zaak zult doodsussen.

Onze gansche bevolking heeft u thans waarlijk leeren kennen en gij moogt gerust zijn dat dit oordeel niet zeer vleiend is voor u.

Wat aangaat dat wij de werklieden aanhitsen tot staking, daarvoor halen wij de schouders op, en laten aan alle rechtzinnige menschen oordeelen waar zij zulks in ons schrijven kunnen vinden. Wij betrachten enkel onzen plicht en **ondanks en trots u,** M. Lambrecht, zullen wij dien steeds volbrengen, en zullen wij al doen wat in onze macht bestaat, om de **zedelijke en lichamelijke onderdrukking** onzer diepbeproefde werkersklas te keer te gaan.

En om te sluiten, M. Lambrecht, willen wij u nogmaals zeggen dat de oorlog niet bestendig zal duren en dat deze eene erge rekening tegenover de menschheid zullen te betalen hebben, die al de ellende die de huidige toestand meebrengt, niet bewust zijn, en de arbeidersbevolking nog meer onverdiend doen lijden.

P. van de Steen.

Japan en China

Volgens engelsche en russische bladen is er, voor wat aangaat het naleven der chineesch-japaneesche overeenkomst, dat moest aanvangen met 12 september, een uitstel van twee maanden aangenomen.

De japaneesche ambassadeur te Pékin moet daaromtrent aan dagbladschrijvers gezegd hebben dat er nieuwe onderhandelingen noodig geworden zijn voor wat betreft de veroverde rechten van Japan in Mandschourije en Mongolië.

Dit uitstel en de pogingen voor het aanknoopen van onderhandelingen hebben voor gevolg gehad dat er weer in alle groote chineesche steden woelige, openbare, anti-japaneesche vergaderingen gehouden worden, waarop geweldig gedonderd wordt tegen de « Japs » en hunne regeering.

Op deze vijandige houding en beweging antwoorden de japaneesche bladen eenvoudig dat zij daar geene rekening van houden en alleen willen weten waaraan zij zich te houden hebben jegens Rusland, van welks regeering zij willen hooren verklaren wat zij aanvangen zal in het geval zij gedwongen worden den oorlog te verklaren aan het Rijk der Hemelen !

Volgens eene uit Tokio naar de russische **Birjewia Viedomosti** gezonden briefwisseling zou de japaneesche regeering de dagbladschrijvers toegelaten hebben te zeggen wat zij denken over de herstelling der monarchie in China, met Juan-Chi-Kai aan het hoofd.

De japaneesche bladen zouden over deze kwestie geschreven hebben dat de regeering lijdelijk zal toezien en alle veranderingen aan den chineeschen regeeringsvorm zal dulden — voor zooveel zij geen gevaar daarstellen voor hare belangen in het land.

Van nog veel meer belang zijn de volgende berichten die wij zoo links en rechts aantreffen :

Sedert dat Japan zich hier en daar aangesteld heeft als voogd over China heeft men het land door erge revolutionnaire bewegingen onder de massa zien ontstaan, die zich maar niet zal onderwerpen aan «den al te trotschen indringer».

Het japaneesch ultimatum heeft in de chineesche volksziel alles opgewekt wat er nog in sluimerde als volksgeest of als nationale fierheid, en het onvermijdelijk gevolg daarvan is geweest dat dit volk woest en wild tot het besluit gekomen is van hoegenaamd geene handelsbetrekkingen meer te willen onderhouden met een «verraderlijken gebuur die hem op eene zoo schandalige wijze komt vernederen en beleedigen».

De japaneesche regeering heeft het groot ongelijk gehad van te twijfelen aan het weerstandsvermogen van het chineesch volk en te meenen dat de thans op touw gezette «boycott» harer waren zal afloopen zonder onberekenbare schade voor hunnen handel.

De in China gevestigde handelshuizen hebben reeds onberekenbare schade moeten lijden en allen zullen zij het lot ondergaan van de velen die reeds hunne magazijnen en bureelen hebben moeten sluiten.

De zoo machtige firma der **Mitoui,** die stond onder het zoo behendig bestuur van den geslepen ouden markies Inouyé, die reeds huizen had in de hoofdsteden van bijna alle provinciën heeft haren invoer in den tijd van eenige weken met meer dan vier vijfden zien verminderen !

Langs diplomatischen weg heeft de japaneesche regeering voorstellen gedaan aan den chineeschen dictateur en deze heeft, gebonden als hij was, reeds verscheidene manifesten laten verschijnen waarin hij de bevolking aanraadt «verstandig en wijs te zijn», er voor te zorgen «dat er geene moeilijkheden ontstaan» terwijl hij al zijne handlangers aanzette om het mogelijke te doen en te voorkomen dat de «boycott» op groote schaal doorgedreven worde.

Wat de gevolgen van dat alles zullen zijn ? Een chineesche geleerde heeft daaromtrent een grondig onderzoek gedaan in zijne streek van Yang-Tsé-Kiang en hij heeft den uitslag daarvan gezonden aan het parijzer socialistisch blad **Humanité,** waarin het onder meer heet :

« Bij onze kleine chineesche boeren, de kleine handelaars en de kleine nijveraars zijn geene japaneesche voortbrengsels meer te ontdekken. Op de muren der steden, der kleine steden en der verst afgelegen dorpen hangt nog overal het «bericht aan de Chineezen, om te vragen dat zij nooit den 9 Mei zouden vergeten (den dag waarop het japansche ultimatum aan de chineesche regeering werd gezonden). In de groote steden, te Sanghai en Hankeou, hing dit «bericht» ook overal op de zichtbaarste plaatsen en oefende het zijn geweldigen invloed uit op de massa.

Langs om beter in Mexico

Volgens telegrammen uit New-York aan Reuter gezonden gaat het maar langs om beter in het rooversnest van Mexiko.

Zonderlinge geruchten zijn nu in omloop omtrent het lot van generaal Villa en zijn handlanger Fierro — den bandiet die voor een jaar vervolgd werd wegens moord op den schotschen pachter Benton, maar zich schuil wist te houden onder een valschen naam en militaire kleederen.

Villa en Fierra hadden zich aan het hoofd van vier honderd mannen begeven naar het kamp van generaal Urbina, om hun «rechtmatig» deel te eischen van een geroofden buit van verscheidene millioenen dollars, die daarheen gesleept waren.

Er ontstond twist, men ging aan het vechten en Villa met zijn handlanger werden ter plaats afgemaakt.

De agencie deed een onderzoek instellen over het geval, liet het den volgenden dag bevestigen, maar kreeg den volgenden dag een telegram van den in El Paso wijlenden broeder van Villa, die verzekerde dat dat gerucht volkomen valsch was.

Met dit alles weet men nu nog niet of Villa wel vermoord is, en daarom twijfelt men ook aan gerucht over het deelen van den buit in het kamp van Urbina.

Omtrent den verwarden toestand in het land van Mexiko wordt nog langs een anderen kant ernstiger gemeld ;

De zuidamerikaansche Republieken schijnen niet zeer veel belang te willen hechten aan het voorstel der panamerikaansche commissie om handelend op te treden in Mexiko.

In Brazilië en Argentina zouden de meeste politieke kringen zich openlijk verklaard hebben tegen gelijk welke gerammelijke tusschenkomst der Vereenigde Staten — die in de kwestie niets kunnen te zien hebebn op den huidigen oogenblik.

Hier en daar zouden het vooral de socialisten zijn, onder den invloed van den vermaarden schrijver Manuel Ugarto, die zich tegen alle tusschenkomst verzetten en met dit doel volksvergaderingen houden, door dewelke zij dagorden in hunnen zin doen stemmen.

In de brazilaansche Kamers zou het over de tusschenkomst tot geweldige beschrekingen en rumoerige tooneelen gekomen zijn, waaraan slechts een einde kwam als de regeering officieel deed verklaren dat er nog geen enkel besluit daaromtrent genomen was.

Ontwaakt, ô Volkren !

Bij 't sissend, 't knettrend kogelknallen
Velt 't moordend schroot de menschen neer.
Ontelbren zijn alreeds gevallen,
En tóch, — 't kanon eischt nóg er meer !

Hoe aaklig zijn de stervenskreten
Van hen, die 't lood ten grafkuil sleept !
De bloeddorst schijnt dit niet te weten
Nieuwe offers worden neergezweept...

In duizenden van huisgezinnen
Hoopt men den krijger weer te zien.
Hoe vurig zou men hem beminnen !
Maar... reeds ligt hij geveld misschien !

En zwevend tusschen hoop en vreesen,
Stierf menig moeder van verdriet ;
En vele kindren zijn reeds weezen,
En weten 't in hun onschuld niet...

Genoeg met al die menschenlijken,
Genoeg met al dat schuldloos bloed,
Waarop de gieren nederstrijken !
Weg dit tooneel, dat ijzen doet !

Ontwaakt, ô volkren aller landen !
Ontgloeit voor 't glanzend vredelicht !
Omstrengelt u met broederbanden ;
Beschouwt dit als der menschheid plicht !

Gent, September 1915. ISIDOOR ALBERT.

Een schrikbeeld uit den Oorlog

Volgens deensche en zweedsche bladen gaf het laatste nummer van Russkoie Slovo de volgende, huiveringwekkende bijzonderheden over den toestand waarin de duizenden en duizenden poolsche arbeiders en boeren verkeeren die voor het terugwijkend russisch leger naar het binnenland vluchten :

De poolsche vluchtelingen, waarvan niemand het benaderend getal kan opgeven, volgen vier richtingen, zooals hen door de legeroverheid aangeraden werd.

Langs de weg die over Wlodawa en Kobrin naar Pinsk gaat schat men het getal wijkelingen op... 400.000.

Langs den weg die over Bjelostok en Lomscha naar Minsk gaat raamt men het getal dezer ongelukkigen op... 100.000.

Langs de twee andere wegen, die uit verschillende richtingen naar de hoofdstad van het gouvernement Smolensk loopen, zullen er wellicht nog meer vluchtelingen moeten geteld worden.

Die massa der ellende gaat zeer traagzaam, pijnlijk voorwaarts, niet langs een weg of baan, maar over velden, door de moerassen en de bosschen, alles meeslepend dat niet tot het leger behoort — het leger dat alle begaanbare wegen en straten ingenomen heeft.

In de droog liggende dorpen, aan de kruiswegen en in de bosschen rust de massa zich voor een paar dagen uit en plundert zij het weinige dat nog te plunderen is.

Aan levensmiddels heerscht er onder de ongelukkigen volslagen gebrek en voor de regeering is het volstrekt onmogelijk hen ter hulp te komen met brood of iets anders.

Hongerkoorts, typhuskoorts, scheurbuik en besmettelijke ziekten woeden dan ook verschrikkelijk onder de massa van menschen die als dieren ondereen liggen en geen begrip meer kunnen hebben van gezondheidsmaatregelen.

Op elken afstand van twintig wersten langs de wegen zijn de moedigsten gedwongen geweest houten «hospitalen» op te timmeren die allen dadelijk vol lagen met allerhande zieke mannen, vrouwen en kinders, die in het stroo lagen te jammeren en te sterven zonder de minste geneeskundige hulp !

En rond elk houten hospitaal ligt thans een kerkhof waarop twintig, vijftig, honderd menschen begraven liggen die in die afschuwelijke ellende omgekomen zijn !

Gister ontving het bestuur der stad Minsk van zijn afgevaardigde Dijakonoff, die den ellendestoet tegemoet gezonden was, telegrafisch bericht over den toestand en de man vreesde dat van de vluchtelingen niemand levend de stad zou bereiken als er niet dadelijk maatregels genomen werden om ten minste brood en geneesheeren te zenden.

De deensche bladen voegen er bij dat de wegen, die door de vluchtelingen gevolgd worden, eindeverre afgeteekend zijn door de talrijke voorwerpen die door de uitgeputte ongelukkigen achter gelaten worden omdat zij voor hen geene waarde meer hebben.

Europeesche Oorlog

In West-Vlaanderen en in 't Noorden van Frankrijk

Officieele telegrammen :

Uit Duitsche bron

Groot Hoofdkwartier, 17 September 1915

Westelijk oorlogsterrein:

In Champagne werd den franschen noordwestelijk van Perthes door eenen handgranatenaanval een loopgravenstuk der voorste stelling ontrukt. Een tegenaanval werd afgeslagen.

Oostelijk oorlogsterrein:

Legergroep van generaalveldmaarschalk von Hindenburg.

Zuidelijk van Dunaburg werd den steenweg Widsy-Goduzisohki-Komai bereikt. Widsy werd heden vroeg na heftig huizengevecht genomen.

Noordwestelijk, noordelijk en noordoostelijk van Wilna wordt onze aanval voortgezet.

De toestand oostelijk van Olita-Grodno is wezenlijk onveranderd.

De Szczara werd bij de gelijknamige plaats overschreden.

Ook bij de

Legergroep van generaalveldmaarschalk Prins Leopold van Beieren.

bedwongen onze roepen op meerdere punten den Szczara-overgang.

Legergroep van generaalveldmaarschalk von Mackensen.

De moerasgebieden noordelijk van Pinsk worden van den vijand gezuiverd.

Zuidoostelijk oorlogterrein:

Van de duitsche troepen niets nieuws.

Opperste Legerbestuur.

Uit Fransche bron

PARIJS, 17 September. (Reuter.) Officieele mededeeling van gister avond: De artillerieduels werden over het grootste gedeelte van het front voortgezet, het hevigst in de streek ten Noorden van Atrecht en Roye. Op sommige punten bomgevechten.

Op de Maas-heuvels is een batterij van den vijand vernietigd.

Handgranatenstrijd in het gebied van Neuville. Eene beschieting der voorstad van Arras werd door eene hevige beschieting door onze artillerie op de vijandelijke batterijen en loopgraven beantwoordt.

In 't gebied van Frise (Somme) mijnenstrijd. Artillerievuur gedurende den ganschen nacht rond Roye en Lassigny, waar ons geschut brand veroorzaakte.

In 't gebied van Berry au Bac, in Champagne, in de nabijheid van St-Hilaire en Auberive in N. Woevre, in de Vogezen en aan Bar de Sapt tamelijk levendig artillerievuur 's nachts,

* * *

De oorlog tusschen Italië en Oostenrijk-Hongarije

Uit Oostenrijksche bron

WEENEN, 17 September 1915. — Aan het Tiroolsch front hadden gisteren weer dikwijls artilleriegevechten plaats. 's Namiddags werd het vijandelijk vuur tegen de hoogvlakte van Lafraun en Vielgereuth heftiger. Heden na middernacht viel sterkere italiaansche infanterie den Monte Coston en onze stellingen noordelijk van dezen Grensberg aan. Deze aanvallen werden onder betrekkelijke verliezen van den aanval afgewezen.

In 't Karintisch grensgebied ontwikkelt de vijandelijke artillerie namelijk tegen de streek van Tarvis levendige bedrijvigheid. Deze plaats en wel in 't bijzonder het daarliggend hospitaal werden uit de stellingen bij het grensdal van Sondogna door verdragende kanonnen beschoten.

Aan het kustlandsch front zette de vijandelijke aanval weer tegen den Flitsch in. Meerdere aanvallen der Italianen werden teruggeslagen; de gevechten zijn evenwel nog niet afgesloten. Verder den Isonzo afwaarts tot insluitend het Gorzisch bruggenhoofd heerschte verhoudingsmatig rust. Eenige plaatsen zuidelijk van Görz en den Noordwestrand der hoogvlakte van Doberdo stonden onder levendig vijandelijk geschutvuur. Westelijk van San Martino werden naderingspogingen der Italianen als immer verijdeld.

Uit Italiaansche bron

ROME, 17-9-15 (Officieel); De Oostenrijkers deden vergeefsche infanterie-aanvallen, voorafgegaan en begeleid door hevige artillerie-acties, in het Popenadal (Ansici) en langs den kam der Karintische Alpen, van Boven Degano tot Tête de Chiarso (Bui).

Er zijn vijandelijke vliegtuigen verschenen boven Tolmezzo, het Plezzo-bekken en het Caporetto-bekken. Een ander eskader beproefde Udine aan te vallen, maar werd door een tegenaanval van onze vliegtuigen teruggeslagen en vervolgd.

Nabresina en Komen zijn dior onze vliegtuigen gebombardeerd.

* * *

Aan de Russisch-Poolsche-Galicische grens

Uit Oosterrijksche bron

WEENEN, 17 September 1915. — De Russen poogden de werking van onzen gisteren gemelden flankenstoot noordoostelijk van Buczacz door eenen tegenaanval te verijdelen. Zij werden achteruit geworpen. Ons artillerievuur vernielde hierbij eene vijandelijke pantserauto. Van de drie officieren der bemanning werden twee gedood, een ongewond gevangen genomen. Van de manschappen bleven allen met uitzondering der in gevangenschap geraakte chauffeurs dood ter plaats.

Overigens liet in Oost Galicië en aan de Ikwa-linie de gevechtsbedrijvigheid wezenlijk op. De toestand vleef volledig onveranderd. In 't vooruitzicht van de onmogelijkheid in deze streken een uitslag te bereiken, voert de vijand opnieuw des te heviger aanvallen tegen onze in 't Wolhynisch vestingsgebied staande strijdkrachten. De hier gisteren ontbrande gevechten duren nog voort.

Aan de Szczara niets nieuws.

Uit Russische bron

PETRO RAD, 17 September. (P. T. A.) Mededeeling van den generalen staf:

Ten N. W. van Dunaburg ontwikkelde de vijand een hevig artillerievuur in de buurt van den weg Illuxt-Jelowka.

Ten Z. W. van Dunaburg valt hij zonder succes aan tusschen het Owile en Weikoetsemeer en tusschene den weg van Dunaburg en Samawy. Uit Dawgelischky en Kotschergischky, ten Noord-oosten van Swenziani, wierpen wij den vijand terug.

Aan de overgangen over de Wilia in de streek ten O. van de nspoorweg naar Warschau werd de vijand door ons vuur teruggedreven.

Er werden levendige gevechten van plaatselijken aard geleverd bij het dorp Jeziory, ten O. van Skidel en in de streek van den spoorweg Wolkowysk-Lida.

In de streek van den bovenloop van den Njemen ging de vijand herhaaldelijk over tot het offensief.

Ten W. van Mosty wierp hij onze garde terug naar de overzijde van de rivier Selnia Ten O. van dit plaatsje werden hardnekkige aanvallen der Duitschers afgeslagen.

Aan den weg van Kartoeskaja Bereza naar Siniawka bereikten de voorhoeden van den vijand de Szczara.

Tusschen de Jasiolda en de Pina ontwikkelden zich gevechten ten N. W. en ten W. van Pinsk bij de dorpen Motot, Nowoschizy en Potapowitschi.

De vijand, die teruggedrongen is naar het Westen in de richting van het front ten Zuiden van de Pripet, doet op verschillende plaatsen met een talrijke troepenmacht tegenaanvallen en biedt hardnekkigen tegenstand.

Na de bezetting van de vijandelijke stelling bij de dorpen Korabliscze en Pohorelce, ten Noordwesten van Dubno werden wij in een daaropvolgenden tegenaanval achteruit gedreven.

In het dorp Worobiewka en het ten Noorden daarvan gelegen boschje wisselen telkens van bezitter.

Aan de Strypa ten Zuidwesten van Tarnopol bezetten wij na een hardnekkigen aanval het dorp Bieniawe. De vijand trok naar de overzijde der rivier.

Een hardnekkig gevecht had plaats aan de Strypa ten Westen van Trembowla in de buurt van het bosch van Burkanow en het dorp Sokolniki.

Tegen den avond verbraken onze troepen de draadversperring, en maakten zich meester van het bosch en het dorp.

* * *

De strijd om de Dardanellen

Uit Turksche bron

KONSTANTINOPEL, 17 September 1915: Aan het Dardanellenfront is niets veranderd.

Bij Anaforta verhinderden wij door ons vuur de vijandelijke vestingswerken voor onzen rechtervleugel. Ons artillerievuur dwong eene vijandelijke torpedoboot die Sczlik Burun poogde te naderen, tot de vlucht. Onze kustbatterijen beschoten werkzaam vijandelijke mijnleggers en de gewichtige vijandelijke stellingen in de streek van Seddil Bahr.

In den nacht van 5 September nam een onzer verkenningspatroeljes aan het Suezkanaal, vijf kilometers zuidelijk van El Cantara, een Engelsch transportschip onder vuur, dat munitie op het kanaal vervoerde. Zij doodde lieden aan boord op het schip en verontrustte door overval eene vijandelijke kompagnie, welke in de streek aldaar kampeerde. In den nacht van 9 tot 10 September deed eene andere Turksche patroelje met dynamiet het draadloos telegraafstation, oostelijk van Adjigeul(?) op 't kanaal, in de lucht springen.

Op de andere fronten is niets veranderd.

* * *

OP ZEE

Opgebracht

KOPENHAGEN, 16 Sept. (Part.) — Uit Christiania wordt gemeld, dat een Duitsche onderzeeër het stoomschip Randulf Hansen» met een lading hout van Arendal naar Engeland heeft opgebracht. De onderzeeër verbrandde den schoener «Wansbeck» uit Lillesoud, geladen met mijnbalken. De bemanning van vier koppen werd opgenomen door de ««Randulf Hansen» en later op een zeilschip overgezet, dat hen naar Skienfjord medenam. De «Randulf Lansen» zou als buit naar Duitschland zijn gevoerd.

Nog den franschen steamer «Bordeaux»

Wie zal daar niet huiveren als hij leest hoe het op zee gaat tusschen de oorlogvoerenden;

De «Bordeaux» had op 2 September onbekommerd de marokkaansche haven van Saffi verlaten in bestemming voor het vaderland.

Op 7 September, om 5 ure des morgends, was hij tot op 12 mijlen het landpunt van Coubre genaderd, toen de bemanning een kanonschot in de nabijheid hoorde knallen.

De kapitein beval dadelijk te stoppen en dacht dat hij het te doen had met een franschen torpilleur die hem wilde praaien, die hem een of ander te reggen had, waarom hij dan ook de fransche vlag met zijn scheepsnummer in den mast deed hijschen.

Maar het nauwelijks zichtbaar, vijandig vaartuig ging voort met schieten en daar werd de «Bordeaux» door een zwaren obus getroffen juist voor de commandobrug.

Weldra was het vijandelijk vaartuig binnen den gezichtskring genaderd en kon de kapitein vaststellen dat hij het te doen had met een overgrooten onderzeeër, voorzien van een dubbelen periscoop en twee zware kanons, een langs voren en een langs achteren.

Daarop gaf de kapitein van den «Bordeaux» bevel met volle kracht vooruit te stoomen, en daarop ging de onderzeeër volop aan het schieten, zoo rap hij maar kon.

Een tweede obus trof den ekipagepost aan voorstuurboord en een derde doorboorde het voorraadmagazijn een meter boven de waterlijn van het schip.

Toen een derde obus de groote stoomwinde verbrijzeld had, zonder nog een man getroffen te hebben, ging de onderzeeër zoo liggen dat hij den «Bordeaux» in de zijde kon beschieten en de eerste aldus afgeschoten obus trof hem vlak in de waterlijn, zoodat hij weldra sterk ging overhellen langs zijne stuurboordzijde.

Iedereen aan boord was kalm gebleven en intusschen had de kapitein het sein van den onderzeeër verstaan, die beval: Dadelijk uw schip verlaten.

Daarop liet de kapitein drie sloepen in zee zetten, waarin hij met heel zijne bemanning ongestoord plaats nam.

De onderzeeër was intusschen stil gaan liggen op een afstand van acht honderd meters. En als de drie sloepen met de bemanning omtrent vijftig meters van haar schip verwijderd was naderde hij nog een paar honderd meters, legde zich dwars en zond eene torpille af.

De «Bordeaux» werd in de bakboordzijde getroffen, sloeg heelemeel op zijde en liet eene verschrikkelijke «wonde» van verscheidene meters lengte zien, waarvan de dikke platen in alle richtingen verscheurd, gekromd en gebogen waren.

Voldaan over zijn vernielingswerk bleef het onderzeemonster liggen tot op den oogenblik dat zijne prooi in de diepte verdwenen was, waarna het, loorend aan de oppervlakte blijvend, in volle snelheid in het Noorden verdween, op zoek naar eene nieuwe prooi.

Het heele drama was op zekeren afstand bijgewoond geweest door een loodskotter, die weldra toesnelde om de in de sloepen zittende bemanning aan boord te nemen en naar de haven van Rouaan te brengen.

Gedurende het heele drama was de bemanning van den «Bordeaux» kalm en gelaten gebleven, om de bevelen van haren krachtdadigen kapitein op de letter uit te voeren, en als zij veilig aan land gestapt was vertelde zij alles aan de nieuwsgierigen alsof zij eene alledaagsche grap vertelde

In het Buitenland

In Engeland

Het Engelsche Lagerhuis

In de openingszitting van het engelsch Parlement heeft minister Asquith gezegd, dat de oorlogskosten voor Engeland thans op 3,500,000 pond — 87,000,000 frank — per dag komen.

Hij heeft er bijgevoegd dat er tot op den dag van heden 3,000,000 mannen voor het leger aangeworven waren — en dat het Engelsch front in Vlaanderen sedert eenige dagen aanzienlijk uitgebreid is.

Eene bespreking over den gedwongen algemeenen dienstplicht scheen daarop te willen ontstaan, maar de minister heeft dat vermeden bij middel eener verklaring van de regeering, die een dezer dagen volledig haar gedacht omtrent deze gewichtige hervorming zal bekend maken.

(Engelsche bladen hebben hieromtrent geschreven dat de regeering voor den dag zal komen met een stelsel van loting.)

Vervolgens heeft het ministerie van oorlog den parlementsleden officieel laten meedeelen dat de verliezen in den oorlog den 21 Oogst beliepen tot... 381,963 officieren en manschappen, waarvan 4,965 officieren en 70,992 manschappen gedood, 9,973 officieren en 241,086 manschappen gewond en 1,501 officieren en 53 466 manschappen vermist of krijgsgevangen.

Hen bureel der Kamer heeft zich ook bezig gehouden met de beweging onder de spoorwegbedienden en het besluit zijner leiders, die alleen nog willen onderhandelen, ofwel met de eigenlijke spoorwegbestuurders, ofwel met het verzoeningsbureel van de Handelskamer — en die vasthouden aan hunne verklaring «dat de toegestane loonsverhooging niet hoegenaamd is in verhouding met den gestegen prijs der levensmiddelen».

In de wandelgangen der Kamer is den volgenden dag bekend gemaakt, dat door het Amerikaansch Parlement het voorstel aangenomen is om twee superdreadnoughts van... 32,000 ton te laten bouwen.

LONDEN, 17 September. (Part.): Bij de beraadslaging over het oorlogscrediet in het Lagerhuis hebben voor- en tegenstanders van dienstplicht hunne opvattingen ten beste gegeven.

Kapitein Guest, een liberaal lid, was de beste woordvoender er voor. Hij wil niet alleen dwang invoeren voor militairen, maar ook voor nijverheidsdienst en wil daar een tegenwicht tegen vormen door het kapitaal onder toezicht te stellen en oorlogswinst in de schatkist te storten.

Ministerieele krisis

LONDEN, 17-9-15: Er zou volgens «Daily News» een ministerieele krisis op handen zijn ter oorzake van den Algemeenen Dienstplicht. Ziehier de namen der ministers die er nu volkomen voor zijn. Lord Curzon, Lord Landsdowne, Lord Selborni, Lloyd George, Winslon Churchill, Bonar Law, Walter Long, Austen Chamberlain en Sir Edward Curson.

De loonkwestie

W. T. B. LONDEN 17-7-15. — De arbeiders van de Londensche Arsenalen hebben de gevraagde krijgstoelage (vermeerdering van loon, N. d. R.) bekomen.

* * *

In Rusland

Verdaging van de Doema

PETROGRAD, 16 September (Reuter): Eene keizerlijke ookase verdaagt heden de Doema tot half November.

De «Joodsche» kwestie

In afwachting van het oneindig vele dat nog over deze belangrijke kwestie zal te lezen gegeven worden, kunnen wij volgens onze burgersbladen reeds het volgende melden dat uit de «Novoie Vremia» vertaald is:

Als besluit van eene reeks conferencies, die gehouden zijn in het kabinet van den staatsraadsheer Kowalewski, (die zeker wel handelde met de goedkeuring van den czar), heeft men voorgesteld over te gaan tot het stichten van wat men den «progressistischen blok» noemde.

Deze blok zou samengesteld worden uit al de doumaleden die behoören tot de partijen van het zoogenaamd centrum, dat wil zeggen, uit de doemaleden die niet behooren tot de partijen van werklieden, socialisten, zittende partijen van nationalisten of overdreven behoudsgezinden.

Gedurende deze onderhandelingen heeft zich natuurlijk ook de stekelige jodenkwestie opgeworpen en die werd al dadelijk op den voorgrond geschoven door de eigenlijke progressisten, die van de omstandigheden het mogelijk gebruik willen maken.

De progressisten eischten kortaf dat «in de wet zelf» zou overgegaan worden tot het afschaffen van de voorschriften die aan de joodsche bevolkingen opleggen onder welke voorwaarden zij in sommige streken mogen wonen — alhoewel deze voorschriften door de keizerlijke ukasen afgeschaft zijn en de betrokkenen over de volledige bewegingsvrijheid beschikken.

De progressisten bewezen verder hun wantrouwen door het krachtdadig eischen dat alle andere vrijheidsbeperkingen wettelijk zouden afgeschaft worden vooral voor wat aangaat het openen van scholen, het kiezen eener woonplaats, het uitoefenenen van een ambacht, enz., enz.

De progressisten drongen dus aan op de volledigst mogelijke gelijkheid en vrijheid van alle Joden, maar zij gaven uit reden van verstandige taktiek toe dat deze, alhoewel wettelijk, trapsgewijze, gewest na gewest mochten ingevoerd en gewaarborgd worden.

Alleen de groep van de «nationalistische» progressisten weigerde «voorloopig» zich aan te sluiten bij een zoo «gewichtig» besluit omtrent eene zoo «belangrijke» kwestie, omdat zij geen mandaat hadden.

«Novoie Vremia» zelf hecht een overgroot belang aan de spoedige oplossing der jodenkwestie, aangezien deze oplossing veel zou bijdragen tot het bekomen der in Amerika aangevraagde leening van tien milliard.

In verband met dit alles is het volgende telegram van gewicht, die uit Petersburg aan de deensche pers gezonden is onder datum van 17 September:

«Heden is op het bureel der Duma een wetsontwerp neergelegd betreffend.

»1. Afschaffing van alle voorrechten van den adel in de baltische provincies;

»2. Schadevergoeding aan allen die door den oorlog en de mobilisatie geleden hebben en nog zullen lijden;

»3. Algemeene kwijtschelding voor alle personen die om de eene of de andere reden gebannen werden;

»Eene groep van progressisten haaft het aangevraagde om de regeering te interpelleeren omtrent hare inzichten jegens Finland.

* * *

Op den Balkan

Mobiliseert Roemenië?

ROME, 17 September 1915. (Part.): Een niet officieel telegram uit Boekarest zegt, dat de regeering van Roemenië eene gedeeltelijke mobilisatie der Roemeensche strijdkrachten in het geheele koninkrijk gelast heeft, ten einde voor elke mogelijkheid gereed te zijn.

Turkije en Bulgarije

LONDEN, 17 September 1915. (Reuter): De Atheensche correspondent van de «Morning Post» heeft, naar hij meldt, van onbetwistbaar gezaghebbende zijde vernomen dat de Turksch-Bulgaarsche overeenkomst, omtrent een afstand van den Dedeagatsj, spoorweg, eindelijk Vrijdag avond officieel geteekend werd.

In Griekenland

Mobilisseering

PARIJS, 17-9-15. — «Echo de Parijs» seint uit Athenen; De klassen van 1886, 1887 en 1888 moeten op 1 Oktober binnen zijn.

In Bulgarije

Binnenroeping

De bulgaarsche regeering heeft de klas van 1916 binnengeroepen.

Nog de dood van Alfred Vanderbilt

De Engelsche bladen verschijnen met den korten inhoud van het testament van Alfred Gwynne Vanderbilt, die bij het vergaan van de «Lusitania» het leven liet.

Mevrouw Margaret Emerson Vanderbilt ontvangt 1,000,000 dollars als haar volstrekt eigendom; verder het woonschip «Vetture», het onroerend goed bekend als Bagamore Lodge en Moore River Tract, verder den inboedel van Gloucester House, Piccadilly (Londen), behalve het gereed geld en de effecten. Verder het vruchtgebruik van 5,000,000 dollars en dan nog 2,000,000 dollars ter vereffening van overeenkomsten voor het huwelijk met Margaret Emerson aangegaan.

Dochters bij Margaret Emerson (1) ontvangen 2,000,000 dollars, andere kinderen 1,000,000 dollars.

Erflater's broeder Reginald C. Vanderbilt krijgt 500,000 dollars; zijn oom Frederick William Vanderbilt 200,000 dollars.

Voorts zijner legaten voor Frederik M. Davies, namelijk 500,000 dollars: Henry B. Anderson, 200,000 dollars; Frederick Lincoln Merriam 250,000 dollars; Charles E. Crocker 10,000 dollars en Howard Lockwood 1000 dollars.

Alle dienstboden van Vanderbilt, zoo in de Vereenigde-Staten als in Londen, krijgen — voor zoover zij vijf jaar of langer in zijnen dienst waren — een jaar loon.

De oudste zoon (uit het eerste huwelijk) William H. Vanderbilt erft de overige onroerende bezittingen, een aantal nader omschreven kostbaarheden en het familiefortuin, na aftrok van de legaten.

(1) Het testament is van December 1913.

De Vesuvius treedt in werking

De «Secolo» meldt dat de Vesuvius begint te werken. Groote witte rookwolken stijgen uit den krater op, vergezeld van een aschregen. Sedert gisteren hebben zich lavastroomingen aan den voornaamsten krater vertoond.

Vermoording van een Belg te Rennes

Het lijk van een Belg, genaamd Audin, werd zaterdagnacht in eene weide te Rennes gevonden. De ongelukkige, die in de veertig was, moet met een stuk lood doodgeslagen zijn.

De agenten van den veiligheidsdienst hebben spoedig de moordenaars ontdekt. Het zijn drie jonge deugnieten van 17 à 18 jaar, zonen van zeer fatsoenlijke families, die hunne misdaad bekend hebben, bij voegende, dat zij op hun slachtoffer slechts 20 centiemen gevonden hebben.

In België

Bekendmaking van het Duitsch gouvernement

BRUSSEL, 17-9-15. — Architekt Baekelmans, en koopman Frank, van Antwerpen, politiekommissaris Thiry, van St-Ghislain, werden ter dood veroordeeld voor spionneering.

* * *

Te Hemixem

Herhaalde malen hebben wij in het Syndikaal Mededeelingsblad bekend gemaakt dat het plaatselijk komiteit hier niets te vertellen heeft in zaken van voeding en werkloozenfonds: Het is nog altijd het Schepencollege dat de hoofdrol speelt.

Ziehier de handeling van het Schepencollege: Een bakker brengt zijn brood in op het gemeentehuis; het is door en door slecht, zóó slecht dat men hem zegt: «Het is nog geen beesteneten».

Als straf mag hij het niet afleveren, maar moet het terug meenemen naar huis, waar hij het mag verkoopen!!

Een schepene verklaart ook overal: «dat het de schuld is van de socialisten, dat de menschen hier zoo slecht en weinig brood krijgen voor hun geld»!

Denk eens, de socialisten heer en meester te... Hemixem!!

Nu, als mijnheer de schepene denkt door zulke onzin-praatjes de werkersbevolking van Hemixem tegen ons op te hitsen, dan heeft hij het ver mis: de brokskens zullen later vallen op hem die ze verdient.

TE GENT

Onbestelbare brieven

In het Stedelijk Inlichtingskantoor, Halle-Belfort, Gent, berusten de volgende brieven :

1. Bernard Van Bers aan Mme Vve Van Bers, 1 rue du Midi, Gand, Flandre occidentale (?)
2. Noreille Raymond aan Mme M. Debbaudt Beck, Mariaplaats, 16, Gent (?)
3. Boute Gustaaf aan M. Becks, Coupure, 231, Gand (?)
4. Hoste Daniel, aan Leon De Witte, boulevard Ekkergem, 22 (?)
5. De Beul Adolph aan Mme De Beule Adolf, Akkerstraat, 11, bij Gent (?)
6. Van Acker Maurice aan Mej. Augusta De Cock, Tichelrij, 57, Gent (?)
7. Rood Kruis van Brussel aan de familie van de Meyer Jozef, 1e regiment grenadiers.

Verloren kinderen

Het Stedelijk Inlichtingskantoor, Halle-Belfort, Gent, zoekt drie kleine kinderen op, in de volgende tragische omstandigheden verloren.

In October 1914 vluchtte de familie Hector Van Brabant-Muyle voor de strijdende legers uit Clercken, West-Vlaanderen (België).

De moeder, die niet verder kon moest met haar man in een klooster blijven ; de kinderen vluchtten 20 October 1914 met de overige bevolking over den IJzer te Clercken : Maurits Jozef, Marcel en Marcella Marie, alle drie geboren te Clerkem 1 December 1907, 2 December 1908 en 10 October 1910.

De vader Hector Van Brabant, de moeder, Sylvia Maria Muyle, en het toen geboren kind zijn thans te Gent, St-Amandsplaats, 2, Gent. Van hunne drie kindertjes hebben zij nooit meer iets gehoord. Waarschijnlijk zijn ze in het gedeelte van België, thans door het Belgisch leger bezet. Wie weet er iets over ?

* * *

Hulp aan krijgsgevangenen

Bagattenstraat, 6bis, te Gent.

Het is aan de belanghebbenden kenbaar gemaakt, dat de pakken in de volgende kampen toegekomen zijn :

Aix-la-Chapelle : Bosier Jozef.
Cellelager : Boecke Henri ; De Vogelaere Oscar ; Duymelinck Albert ; Huyghe Polidore ; Raemdonck Pieter ; Van den Bergh yrile ; Van den Branden August.
Chemnitz : Bulteau Jan-Baptiste ; Bulteau Henri.
Doeberitz : Grandgagnage.
Friedrichsfeld : Chambar Pieter ; De Boeck Petrus ; Rose Louis ; Seigneur Louis ; Teirlynck Emiel ; Vermeulen Georges.
Gardelegen : Hoogstal Gaston.
Giessen : Thiry Petrus, komende van Münster ; Tittelboom Maurice ; Verhesschen *Albert*.
Göttingen : Buysse Hubert ; Doolaege Henri ; Tuytschaevers Flor.
Güstrow : De Buck Alfons, komende van Erfurt ; Janant Gilbert ; Middernacht Remy ; Van Mark Emiel, komende van Giessen ; Van de Vyvere Gérard ; Walgraeve Théoph. ; Wouters Victor.
Havelberg : Vreck Edmond.
Lübeck : Wettevrongel, komende van Havelberg.
Münster : Adam José ; Bulteau Paul, Delannoy Georges.
Münster II : Lenain Emiel ; Bernard Emiel ; Van den Eede Pieter ; Wymeele Raymond.
Sennelager : Notebaert Maurice ; Vandervoort Jérôme.
Soltau : Aelbrecht Théophile ; Bracke Théodore, komende van Oberhode ; Lambrecht Edgard (2 p.) ; Lambrecht Emiel, komende van Lamstedt ; Maes René ; Milleville Henri ; Nuttens Alfons ; Van der Meersch Raoul ; Van Herreweghe Albert ; Van Loocke César.
Soltau (ahlen Falkenberger Moor) : Coolens Hippolyte.
Soltau (Bohmte) : Burssens Victor ; De Block Marinus ; De Moor René ; De Vos Gérome (2 p.) ; Dierick Jean Baptiste komende van Hameln ; Regheers Achille ; Struys Edouard ; Van de Voorde Edmond ; Van Landschoot Oscar.
Soltau (Edewecht) : Beervacq Gustave ; Borgonjon Pierre komende van Lichtenhorst ; Calliez Charles komende van Lichtenhorst ; David Henri ; De Jonge Alexander ; De Moor Oscar ; De Saegher Léopold (2 p.) ; De Snouck Joseph ; Dooremont Petrus ; Doublet Louis ; Lafaut Jules ; Meulemeester Valentin Frans, komende van Lichtenhorst ; Norman Honoré ; Vandermeulen Ivo ; Van Gheluwe Guillaume ; Van Goethem Bernard ; Van Vooren Camille ; Vermeulen Henri.
Soltau (Hakenmoor) : Bussaes Auguste ; De Picker Joseph.
Soltau (Harbke bei Helmstedt) : De Rey Jan.
Soltau (Heestenmoor) : De Vreese Edouard ; Van Thournout Camille.
Soltau (Hülsen) : Van der Eecken Acrille.
Soltau (Königsmoor) : Bride Joseph ; Mortier Triphon ; Thienpont Frans ; Van Acker Richard.
Soltau (Lamstedt) : De Guchtenaere Cyrille. Brtegonne Joseph ; Lippens Odillon ; Peuskens Auguste ; Vande Velde Cesar ; Vermeulen Petrus ; Weits Ad.
Soltau (Lichtenhorst) : Desseyn René ; Neyrinck René ; Naterman Cyrille ; Plaetvoet Désiré ; Steenwegen Henri ; Vande Vyver Camille ; Van Landeghem Emile ; Van Meervenne Rodinus ; Van Quahem Basile ; Vernacht Jules ; Vertriest Jules.
Soltau (Oberhode) : De Boose Arthur.
Soltau (Vördener Moor). Brunière Frans.
Würzburg : Vanaise Georges.

* * *

Te Lokeren

HET WERKLOOZENFONDS

Steeds blijven hier de klachten voortduren van wege menschen welke geen voldoenden onderstand bekomen, volgens het reglement bepaald.

Een onderzoek aangaande al die klachten heeft ons doen bestatigen dat die menschen gelijk hebben.

Wij hebben dan ook niet gewacht de oorzaak hiervan te vragen aan onzen afgevaardigde, gezel Bracke, welke ons hierover het volgende verklaard heeft :

De klachten van sommige menschen zijn gegrond ; zij ontvangen niet genoeg, niettegenstaande de fichen van al de werkloozen reeds sinds 3 maanden gereed gemaakt zijn door het Comiteit.

Maar de fout is hier gelegen aan de controleurs, gelast met het nazicht der fichen Al de fichen van Lokeren zijn nog niet nagezien en het zijn die menschen wier fiche nog niet gekontroleerd is die geenen onderstand genoeg krijgen, gezien de toezichters gelast zijn met de som op die kaart aan te teekenen op dewelke de menschen recht hebben. Het plaatselijk Comiteit alhier wacht dus naar de controleurs om die menschen te kunnen betalen.

Wij moeten met recht zeggen dat dit een spijtig geval is. Inderdaad, de toestand wordt van dag tot dag slechter, en de ellende onder de werkloozen vergroot meer en meer. Die menschen snakken dus wel naar eerlige vermeerdering van onderstand.

Als we de verklaring van onzen vriend Bracke nagaan, moeten we bestatigen dat dit alles misschien reeds twee maanden zou kunnen gedaan zijn, en zoodoende zouden ze reeds twee maanden hunnen volledigen onderstand gehad hebben.

Daarom, heeren controleurs, vragen we u, zooveel spoed mogelijk te maken met het nazien van de rest der fichen.

Overweegt, mijnheeren, dat het allen hongerige magen zijn, die naar u zitten te wachten voor wat meer voldoening. Het hangt van uwen wil af den honger dier menschen wat meer te stillen. Stelt u in dezelfde plaats, mijnheeren, en ge zoudt ook ongeduldig worden, niet waar ?

Allo dus, mijnheeren, toont dat ge een weinig gevoelen hebt voor arbeiders, die niet de minste schuld hebben aan den toestand waarin ze gedompeld zijn. Dit zult ge, door zooveel mogelijk spoed te maken om de fichen na te zien.

HET BROOD

Tevens komt gezel Bracke ons ook verklaren dat we binnen veertien dagen wit brood zullen hebben. Dit zal met gretigheid door de menschen aanhoord worden, want de hoedanigheid van het huidig brood laat veel te wenschen over.

* * *

Te Uitbergen

NOG ALTIJD DE VERVOLGERS VAN «VOORUIT» AAN HET WERK. — SCHANDALIGE HANDELWIJZE VAN EEN ORDEHANDHAVER

Reeds schreef ons blad verscheidene malen over deze kleine gemeente welke de eer bezit als hoofd te hebben een edelman M. Visart de Bocarmé, een klerikaal van het zuiverste water.

Trots deze edelman schatrijk is wordt er in deze gemeente de zwartste armoede geleden.

Ziehier nog een staaltje hoe men handelt tegenover menschen die ons blad durven lezen, en tegenover een arme drommel die van den verkoop van zijn dagblad moet leven.

Onze verkooper was gewoon bij eene vrouw die ons blad las, alle dagen... een glas water te drinken.

De vrouw die voor eenen ouden vader en moeder had te zorgen ging bij den commissaris om onderstand te bekomen.

Dit werd haar geweigerd : « Gij neemt soms «Vooruit», zegde de commissaris en geeft den verkooper ook water te drinken. **GEEFT HEM GEEN WATER MEER**, en zegt het blad op. Als men overal dit met hem doet zal hij van armoede hier niet meer moeten komen. »

Onder deze voorwaarde kon de vrouw onderstand bekomen.

De vrouw heeft dit aan onze verkooper gezegd. Binst het gesprek dat hij met haar voerde, hoorde hij kuchen, en omziende bemerkte hij den commissaris — blad vervolger, wiens huis aan dit der vrouw paalt.

Onze verkooper zegde hem harde waarheden, alsook dat men hem nooit uit Uitbergen zou gekregen hebben al moest hij op één been komen.

Wat zegt gij van dit alles, waarde lezers ? Is het toe te laten dat een gemeentebediende zich propagandist tegen «Vooruit» aanstelt ?

't Is waar dat de man ook propaganda maakt op Uitbergen voor «De Landwacht», een dat de werklieden zou moeten verdedigen, maar dat alles goed vindt wat tegen de werklieden wordt gedaan.

Een Uitbergenaar.

* * *

Te Seveneecken

KRISTELIJKE VERDRAAGZAAMHEID

Door het uitbreken van den oorlog is ons blad Vooruit binnen gedrongen in de verachterdste dorpen waar men vroeger niet mocht aan denken er een blad te verkoopen. Zoo ook in de gemeente Seveneecken. Dat dit niet naar den zin is van zekere pastoors, laat zich bedenken. Onze verkooper van het blad Vooruit heeft dit zondag laatst ondervonden, toen hij juist bezig was in de Koekstraat aan twee landbouwers een gazet te verkoopen.

De onderpastoor welke dit gezien had, meende dat het nu juist gepast was om een woordje te zeggen, en begon tegen de landbouwers dat zij dit blad niet mochten koopen, daar het steeds artikels bevat tegenden godsdienst.

Onze verkooper, verontwaardigd over dergelijke brutale handelwijze, daagde den onderpastoor uit om te bewijzen in bijzijn van al de bijgekomene boeren of er wel iets in het blad stond dat tegenover den godsdienst was.

Op de gezegdens van onzen verkooper dat hij zich zou moeten schamen, hij, als dicipel van Christus, die leerde : « hebt uwen evenaaste lief als uw eigen zelf », een arme werkman zijn brood te ontnemen in dezen benarden tijd, beschaamd over zijne handelwijze trok de heer onderpastoor er druipneuzend uit, tot innerlijke spot der menigte.

Burgers, werklieden ! Gij allen welke bijkans sinds een jaar alle zondagen ons geliefd blad Vooruit leest, zult moeten erkennen dat deze uitval van den onderpastoor ten zeerste onrechtvaardig is. Wij weten dat ons blad een struikelblok is voor de heeren pastoors en belanghebbenden, omdat het niet rechtstreeks den godsdienst, maar wel de slechte handelwijze zijner predikers klaar en duidelijk blootlegt. en ook omdat ons blad zich steeds ten dienste stelt om al de gegronde grieven der werklieden zoo van stad als van buiten bekend te maken.

Daarom, inwoners van Seveneecken, laat u niet afschrikken maar werkt met ons mede om ons blad « Vooruit » meer ingang te doen vinden.

Voorzeker zullen er evenals in alle dorpen vele onregelmatigheden bestaan in het toekennen van den onderstand, maakt ze bekend aan onzen verkooper en dan zullen wij wel bijbrengen om de misbruiken te doen verdwijnen.

Leest en verspreidt het blad «Vooruit».

Verkooper.

* * *

Te Aalst

NOG IN DE GEMEENTERAAD

Eene stedelijke cooperatief ?

Toen we er enkele weken geleden er op wezen in het Voedingscomiteit, dat er om aan onze verplichtingen tegenover het arme en noodlijdende volk te kunnen voldoen, dat we voor 't jaar 1915 nog ten minste 200 duizend franken meer moesten leenen, dan was de heer Schepene van finantiën niet t'akkoord met ons, er was genoeg geleend en we moesten maar zuinig zijn.

Thans doet de heer Schepene Moyersoen zelf het voorstel en hij vindt het nu noodzakelijk dat er nog eene leening van 200 duizend franken moet aangegaan worden.

Maar het schoonste van al is dat de heer De Windt, liberaal raadslid, in de laatste gemeenteraadszitting heeft voorgesteld, gezien er moeilijk geld binnenkomt voor de stadsleeningen, niettegenstaande het eene schoone geldplaatsing is tegen 4 1/2 % zonder het minste gevaar voor de gestorte penningen, over te gaan tot het stichten eener **Stedelijke Cooperatief ?**

Wij hebben nu in de provintiën reeds eene provinciale cooperatief, die al de aankoopen en verkoopen regelt, die zorgt voor de bevoorrading van het volk, elk voor zijne provintie, en nu zien we reeds voorstellen om stedelijke cooperatieven te stichten.

Het is wel is waar nog zoover niet in Aalst, de heer Schepene heeft verklaard dit voorstel eens te ondersoeken, eene goede manier om het eene begrafenis van eerste klas te bezorgen, zooals er reeds menig goed voorstel van onzentwege eene begrafenis is bezorgd.

Maar dit geeft ons toch de gelegenheid om te zeggen, dat de socialisten wanneer ze aan cooperatie deden altijd uitgescholden zijn geworden als dooddoeners der handelaars en kleine burgers, en we nu mogen bestatigen dat diezelfde redders van handelaars en kleine burgers er nu niet naar omkijken om de socialisten op cooperatief gebied na te apen en weinig of niet insitten met dezen die ze vroeger altijd tegenover de socialisten hebben weten op te ruien, ter oorzake der cooperatieven.

Wij zijn altijd van het principe uitgegaan dat het algemeen belang altijd boven dit van enkelen moet gesteld worden, en we zijn gelukkig te kunnen bestatigen dat we op dit gebied beginnen met navolgers te vinden.

En zoo zullen we eindigen met de socialistische gedachten en principen, het een na het andere te zien triomfeeren.

't Is 't schoonste bewijs dat we op de goede baan zijn en wie wil goed doen voor het volk moet ons volgen.

* * *

Te Harelbeke

HET STILLEGGEN DER MAALDERIJEN

Heer Opsteller,

In uw nummer van heden 16 Septembed, lees ik een artikel betreffende Harelbeke aangaande het stilleggen der maalderijen.

Daar ik als d.d. Burgemeester erin genoemd word, ben ik zoo vrij U te verzoeken het volgende antwoord in uw geëerd blad te willen opnemen :

De maatregel aangaande het stilleggen der molens, werd aan al de gemeenten, zonder onderscheid, afhangende van het Hulp- en Voedingskomiteit van Kortrijk, opgelegd in vergadering van 6 September 1915. Hij mocht enkel door de Burgemeesters geheven worden, wanneer deze schriftelijk de verzekering gaven, dat hunne gemeente het geëischte graan naar het Voedingskomiteit zouden leveren.

Tegenover het komiteit heb ik mijn plicht gekweten, door woensdag avond, 8 dezer, de molens op ons grondgebied te doen sluiten. Verders bekommer ik mij niet over het doen van andere gemeenten, deze zijn zelf verantwoordelijk tegenover het Voedingskomiteit, over hunne handelwijze.

Over zijne verdere gezegden wil ik niet uitwijden, daar ik overtuigd ben dat «Meikever» wel weet dat ik immer stiptelijk en belangloos mijne verplichtingen als d.d. Burgemeester vervul, zonder naar gepraat om te zien.

Dinsdag namiddag werd het verbod van malen geheven, zoohaast eene vergadering van landbouwers, mij verzekerde dat de geëischte hoeveelheden zouden geleverd worden.

Aanveerd, Mijnheer, de verzekering mijner achting.

(Handteeken Onleesbaar.)

SAMENWERKENDE MAATSCHAPPIJ VOLKSRECHT

Wij maken aan de bevolking bekend dat er toekomende week een schip houillekolen aankomt voor de S. M. Volksrecht en zullen verkocht worden aan 35 fr. de 1000 kilos, aan 't schip genomen, liggende in de vaart te Kortrijk. Voor de thuisbestelling en verdere inlichtingen wende men zich in het lokaal **Ons Huis**, te Harelbeke.

* * *

Te Isegem

AAN DE PARTIJGENOOTEN

Nu meer dan ooit, door de gedwongen werkloosheid, en de lange avonden die aankomen, zouden alle werklieden van de gelegenheid moeten gebruik maken, om hunne kenissen te verrijken, door 't lezen van Socialistische werken, boeken en brochuren, deze zelve voor te lezen en te laten lezen door geburen en vrienden.

Al de partijgenooten kunnen kosteloos deze boeken en brochuren verkrijgen bij gezel Henri Dewaele, partijsecretaris, Kortrijkstraat 119, den maandag, donderdag en zaterdag telkens van 6 tot 8 ure 's avonds (D. T.) en moeten er natuurlijk goed zorg voor dragen.

Niet-leden betalen eenen kleinen prijs, om de onkosten te dekken, en kunnen ze ook op dezelfde uren verkrijgen.

Ook stelt de partijsekretaris zich op dezelfde dagen en uren ten dienste, om aan iedereen inlichtingen te verschaffen over alles wat het Hulpcomiteit aangaat, de werkloozen enz., want velen denken soms recht te hebben, als er geen is ; anderen denken verongelijkt te zijn enz., enz.

* * *

Te Mechelen

KIEKEN- EN DUIVENETEN

Voor de voeding der kiekens kan men in den Amerikaanschen depot (fabriek van Op-den-Beek), bij middel van eene daartoe afgeleverde kaart, mais bekomen aan 0,35 fr. per kgr.

De zelfde maïs moeten de houders van duiven gaan halen bij eenen..... herbergier aan... 0,42 fr.

Wat beteekent dat verschil van prijs en de aflevering bij een herbergier ?

Voor wie is die winst van 0,07 fr. per kgr. wat nogal een aardig sommeken moet uitmaken per week ?

Mogen de duivenmelkers dat niet weten : deze zijn toch geene « kinderen » !!

BIJ DE HERBERGIERS !

Het afnemen der kaarten voor de herbergiers die niet sloten zou nu algemeen moeten toegepast zijn. Maar wij zouden eens willen weten waarom men uitzonderingen maakt, zelfs bij menschen van 't bediendenpersoneel zelve !

Hooren de heeren dan niet, mercies gelijk wij, dat het volk zegt : « dat uitzonderingen bestaan voor leden van den Werkmanskring. » ?

FEUILLETON VAN «VOORUIT» (132

Jacob van Artevelde

DOOR

Hendrik Conscience

De gulden droom van Lieven werd door een gevoel van treurnis vervangen, en hij bleef lang onder den druk der kwaadvoorspellende verschijning.

Gewis, een moord was sedert eenigen tijd in Gent geen zoo zeldzaam voorval, dat men zich er nog zeer in ontstellen zou ; maar deze aankondiging, in het midden van den nacht door onbekenden gedaan, had Lieven diep geschokt. Hij verliet het venster, dwaalde eenigen tijd door zijne kamer en ging dan beneden, waar nog licht brandde, in afwachting dat zijn vader te huis kwame.

Nauwelijks was hij eenige oogenblikken bij den schoorsteen gezeten, of de voordeur werd geopend en de Overdeken kwam in de achterzaal, waar Lieven zich bevond.

Geeraart Denys glimlachte bij zijne intrede en scheen zeer blijde ; sedert lang had zijn oogslag zulke tevredenheid niet meer verraden ; men zou gezegd hebben dat hem een groot geluk overkomen was.

— Nog uit het bed, Lieven ? vroeg hij Het droomen aan uw huwelijk belet u te slapen ! Wanneer dan het trouwfeest ?

De jongeling verbaasde over de opgeruimdheid zijns vaders ; het verblijdde hem de wanhoop en de gramschap van zijn gelaat verdwenen te zien.

Hij antwoordde gansch verheugd :

— O, vader, jonkver Veerle is bijna genezen ; zij mag morgen reeds uitgaan, zoo de zonne schijnt ; ik zal haar te wandelen leiden !

De huwelijksplechtigheden zullen haar voorzeker diep ontroeren ; daarom mag men er voor alsnu nog niet aan denken ; dan, uwe goede toestemming beveiligt ons voor allen nieuwen tegenspoed, en wij zijn gelukkig genoeg in deze zekerheid, om met dankbaarheid tot God en tot onze ouders naar het verlangde oogenblik te wachten.

— Gij zoudt u moeten haasten, Lieven ; want anders vrees ik sterk dat er nog dingen voorvallen die de uitvoering uwer schoone ontwerpen voor langen tijd onmogelijk zullen maken.

— Gij verschrikt mij ! Wat wilt gij zeggen, vader ?

— Ik wil zeggen, dat Mher Jacob van Artevelde bezig is met zijn hoofd te verspelen.

— Alweder ! riep Lieven, heeft dit nog geen einde ?

— Een einde ? morde Denys schertsend. Een einde zal het krijgen, maar wellicht niet het einde dat gij wenscht of voorziet.

— Dat ik wensch ? Ach, ik wensch niets dan vrede en vriendschap !

— Vrede met zulken dwingeland, die nauwelijks eenen schijn van invloed heeft terugbekomen of hij beschikt als heer en meester over Vlaanderen en slachtoffert het Land aan zijne heerschzucht !

Om onzen Vorst te beletten in zijn graafschap weder te keeren, eischt hij van hem eene gansche reeks vernederende toegevingen en hoont hem bloedigijk door zijne onbuigbare trotschheid. Er bestaat toch geen ander middel om Vlaanderen van eene volledige ontbinding te redden dan de terugkomst des Vorsten.

Op het gelaat van Lieven schetste zich een pijnlijk ongeduld.

— Maar, vader, sprak hij, ik begrijp u niet. Voor weinige dagen voert gij in woede tegen den Opperhoofdman uit, omdat hij, zoo gij zeide, den Vorst in zijne overheid wilde herstellen, en gij voegdet er bij dat gij den terugkeer des Graven als den doodslag onzer vrijheden aanzaagt !

— Zijnen terugkeer op vernederende voorwaarden ? Ja, dien zie ik aan als den afstand onzer voorrechten en de aanneming eener schandelijke slavernij ; maar indien de Vorst zich inschikkelijk toont en ons onze vrijheden waarborgt, waarom zouden wij dan langer in eeuwigen opstand moeten leven !

— Alzoo zoudt gij dan aanvaarden wat de Opperhoofdman verwerpt ?

— Dit zeg ik niet.

— Gij zoudt het verbond met Engeland breken en ten voordeele van Frankrijk tegen Koning Edward strijden ? Toestemmen in een nieuw knechtschap en in de vernietiging onzer nijverheid ? Den hongersnood over Vlaanderen roepen ?

— In het geheel niet.

— Het is nochtans wat Artevelde insgelijks verwerpt. Gij zijt het met hem eens over de zaak : ik versta niet, vader, hoe gij tegen hem zoo toornig uitvallen kunt, terwijl hij uwe eigene gedachten verdedigt en uitvoert !

Schaamt en spijt ontstelden Denys bij het ontegensprekelijk verwijt zijns zoons. Evenwel, daar hij in deze samenspraak een doel te bereiken had, bedwong hij zich en zeide met geveinsde koelheid :

— Ik wil niet beweren, Lieven, dat ik de voorwaarden die de Opperhoofdman verwerpt aanvaarden zou. Toen ik u zeide dat Mher Artevelde zich een erg einde bereidt, was mijne meening alleenlijk u den toestand der geesten onder het volk te laten kennen.

Het moge zijn zoo het wil, één zaak is zeker : de poorterij is zeer ontsteld over de onbuigzaamheid des Opperhoofdmans en schreeuwt dat zij haren Vorst wreken zal over den hoon hem door eenen hoogmoedigen dwingeland aangedaan.

Geloof mij, het leven van Artevelde is in gevaar ; en dewijl zijne macht niet toelaat dat men openbaarlijk bestrijde, zou het mij niet verwonderen dat een geheime slag hem onvoorziens nedervelde.

— Neen, neen, vader ! riep Lieven met droefheid, zeg mij zulke dingen niet. De Opperhoofdman is zoolang gelasterd en vervolgd geworden.

Tot zulke schrikkelijke euveldaad zullen zijne vijanden hunne toevucht niet nemen, nu hun haat schijnt te verminderen.

Geeraart Denys stuurde eenen onderzoekenden oogslag op het gelaat zijns zoons en sprak :

— Gij gelooft het niet ? Men zegt dat er een aantal Leliaarts uit Dendermonde zich bedektelijk in de stad verspreid hebben en dat zij gekomen zijn om Artevelde bij verrassing te dooden.

De Graaf zou eenen aanzienlijken schat beloofd hebben aan degenen die hem van den dwingeland verlossen zal. Wat zoudt gij dan zeggen indien gij morgen vernaamt dat Artevelde hier of daar vermoord is geworden.

— Is het wel waar, wat gij daar zegt, vader ? riep Lieven.

— Ik weet het niet ; het is een nieuws dat ik daareven uit eenen poorter hebt gehoord. Maar mij heeft onderweg geschenen dat ik in de duisternis inderdaad mannen met loozen gang en geheime inzichten bemerkte. Niet verre van hier, achter den gevel der kerk, stonden er twee in eenen hoek. Gewis, het waren dieven, moordenaars of vrouwenroovers !

— Gij hebt ze ook gezien ? vroeg Lieven verwonderd.

— Ik versta u niet, antwoordde Denys, hebt gij ze dan gezien ?

— Ach ja, zeide de jongeling, opstaande en zijne huik in de hand vattende, als wilde hij zich bereiden om het huis te verlaten.

— Ik zag uit mijne slaapkamer door het venster, toen deze twee booswichten voor onze deure bleven staan en spraken van iemand met eene dagge te doorsteken, te elf uren aan St-Baafs Leije. Het is schrikkelijk. Gent gelijkt aan een moordkuil. De haat en de nijd hebben het bloed der poorters ontstoken.

— Gij had beter moeten luisteren, Lieven ; misschien haddet gij de stemmen der moordenaars kunnen herkennen, of ten minste vernemen tegen wien hun aanslag was gericht.

(Wordt voortgezet.)

BERICHT

plicht ons mengelwerk « Alleen op de Wereld » uit te stellen.

Red. « Vooruit »

Door overlast van kopij zijn we ver-

SPORT

WIELRIJDEN

Velodroom Gentbrugge. — De heer Versluys, bestuurder van den elektrieken tram is zoo vriendelijk geweest de verzekering te geven, dat, gezien het edel doel welk door het houden van dien 3-urenkoers beoogd wordt, indien het weder gunstig is, er gansch den namiddag van af 2 1/2 ure, van aan de statie Gent-Zuid, bijzondere rijtuigen zullen rijden tot aan de statie Gentbrugge (Arsenaal), om de toeschouwers uit de stad naar het plein te vervoeren en hen na het afloopen van den koers, terug naar de stad te brengen.

Het is wel om 4 ure stipt (M. E. Tijd), dat de koers zal aanvangen.

Ingeval van slecht weder wordt de koers den Maandag 20 September, dus 's anderdaags betwist, op hetzelfde uur.

VELODROOM VAN HEMIXEM

Heden Zondag, om 2 1/2 uren stipt 100 kilometers per ploeg voor beginnelingen. 1. Jos. Schampaert-Schelle; 2. Verhaegen Wommelghem; 3. Leon Van Aken, Hoevenen; 4. Leenaerts, Eeckeren; 5. Fred.Claesseans, Niel; 6. V. D. Velde, Niel; 7. Leon Huigge, Boom; 8. Destombes, Poederler; 9. Frans Callui, Boom; 10. V. D. Vijver, Antwerpen; 11. Baeckelandt Cruibeke; 12. De Smet, Cruybeke.

GENT

Onze Kunstconcerten

CONCERTEN DE VOS-HECKERS

van Zondag 26 en Donderdag 30 September ingericht ten voordeele der Artisten-Muzikanten

op het programma komen voor:

Feestouverture	ISIDOOR DE VOS
De Meermin, Cantate voor soli, gemengd koor en orkest; gedicht van Julius Sabbe	ISIDOOR DE VOS
Huwelijkszang, voor solo en orkest	PIETER HECKERS
In 't Elfenwoud, oratorio voor soli, gemengd koor en orkest; gedicht van Amatus Bogaerts.	PIETER HECKERS

Verders symphonische werken en zangstukken met orkestbegeleiding op teksten van de dichters Antheunis, J. Wytynck, E. Callant, N. Leets, Pol Anri, Ondereet en J. Vuylsteke.

De Concerten staan onder de leiding der Heeren Emile Mathieu, Bestuurder van het Koninklijk Conservatorium van Gent, Franz De Vos, Oscar Roels en Jef Vander Meulen, toondichters.

Als solisten treden op: Mevr. Cecil Grey, sopraan, Mej. Nuytens, alt; de Heeren A. Deshayes, tenor; W. Wayenberghe, baryton; R. Reynvoet, bas; P. De Porre, viool.

Het locatiebureel is elken dag open in het Feestlokaal, St-Pietersnieuwstraat, van 11 tot 2 uur (Duitsche Tijd.)

Stadsnieuws

— **AAN DE KOORZANGSTERS EN -ZANGERS.** — De eerste ensemble repetitie voor De Meermin en In 't Elfenwoud heeft Maandag 20 September plaats, om 7 ure (Duitsche Tijd). De opkomst aller meewerkers wordt dringend verzocht.

Pathé Schouwburg, Veldstraat, Gent

«DE DUIM» van Leon Sazie, Cinématographisch meesterstuk in 4 akten. Groot succes.

— **IN 'T WATER GEVALLEN.** — Vrijdag morgen rond 11 1/2 uur is de genaamde Campens Henriette, 63 jaar, huishoudster, Snoekstraat, 94, toen zij water haalde uit de Schelde, ter Scheldelaan in het water gevallen. Zij kon er uitgehaald worden ten juisten tijde en is ten harent overgebracht.

— **VOLKSKINDEREN MOEDIGVOORUIT.** — Zondag den 26 September geeft deze kindergroep in haar lokaal «De 1e Mei», Beukstraat, haar eerste winterfeest ten voordeele der krijgsgevangenen in Duitschland. Onnoodig den lof van den kring te maken; de feesten welke hij de vorige jaren gaf zijn er het bewijs van.

Behalve de zangspelen worden ook twee tooneelstukken opgevoerd welke zeer goed bestudeerd zijn. Gezien het goed doel waarvoor het feest gegeven wordt hopen wij op den steun der leden. Het programma zal later verschijnen.

— **FEEST.** — Op zondag 26 September geeft de tooneelkring «Excelsior», in zijn lokaal, Meibloemstraat, eene buitengewone tooneelvertooning ten voordeele van het Stedelijk werk der Voeding. Men zal opvoeren; **IN DE HAVEN,** van gezel P. J. D'Hoedt, drama, en, **Een Valsch Bericht,** blijspel.

Het zal onnoodig zijn den lof te maken van het drama, als men weet dat onze Multatulikring er destijds een ongemeenen bijval mee behaalde, en altijd op eersten rang van kunstvoorstellingen stond. De inkomprijs is in ieders bereik. Voor 0.20 fr. kan elk, door het koopen van kaarten zijn medebroeders steunen. Begin om 8 ure stipt (D. T.)

— **NIEUW VARIETE-FEEST.** — Ten gevolge van het overgroote succes en op algemeene aanvraag richt de vriend Bento eerstdaags een nieuwe variétévertooning in.

Wij mogen van nu af verzekeren dat hij de beste nummers heeft aangeworven, en een gansch nieuw programma heeft samengesteld, dat zal mogen wedijveren met de puikste spektakels der eerste variétés en Music-Halls.

— **STEDELIJKE WERKBEURS.** — Worden gevraagd op 17 September 1915:

Mannen: Paswerker; ijzerdraaiers; smeders; ketelmaker; gasplaatser; wagenmaker; wielmaker; arbeider (ijzergieter); draadmaker voor grove rolspinnerij; jacquard-wever; hovenier voor kasteel (getuigschriften); haarkapper; reiziger, geldomhaler kunnende eene kleine borgsom storten.

Halve gasten: Draadmaker voor grove rolspinnerij; haarkapper.

Vrouwen: Manshemdenmaaksters.

Halve werkster: Modewerkster.

Leerlinge: Haarbewerkster (postiche).

MEDEDEELINGEN

GEVONDEN. — Eendeursleutel op de Waalpoortbrugstraat. Terug te bekomen Voetweg, n. 5, Gent.

Burgerlijke stand van Gent

OVERLIJDENS van 16 September 1915. — Leonard Vandamme, 77 j., wever, Garenmarkt, 8. — Karel Verbert, 69 j., z. b., Voetweg, 18. — August Braeckman, 62 j., cementbewerker, Weidestraat, 22. — Gustaaf Heggerick, 10 maanden, Voskenstraat, 93. — Oscar Moreels, 3 maanden, Groendreef 209. — Florence Penson, 8 maanden, Waaistraat, 10. — Regine Mullie, 10 j., verblijvende Kiekenstraat, 2.

GEBOORTEN van 16 September 1915. — Louise Lippens, Batterijstraat, 51. — Richard De Coninck, Wilgenstraat, 18. — Karel Clerens, Vosstraat, 54. — Martha Desmaele, Karpelstraat, 21.

Burgerstand van Ledeberg

GEBOORTEN:

Albert Van de Voorde, Bellevuestraat, 166. — Georgette Dupont, Weldadigheidstraat, 31. — Rachel De Witte, Van Lokerenstraat, 53.

OVERLIJDENS:

Stephanie Stevens, 58 j., herbergierster, echtgenoote van Désiré De Muyt, Hundelgemschensteenweg, 47. — Marie Debaere, 59 j., zonder beroep, weduwe van Ferdinand Lewyllie, Hundelgemschensteenweg, 507. — Ambrosius Poulyn, 62 j., leurder, echtgenoot van Felicita Goebert, Kleine Kerkstraat, 30. — Rachel Inghels, 23 j., zonder beroep, echtgenoote van Gaston De Witte, Van Lokerenstraat, 53.

Feesten en Vermakelijkheden

VLAAMSCHE SCHOUWBURG, Gent. — Kunstvereeniging der Henderick-Concerten, ingericht ten voordeele der Artisten-Muzikanten en Choristen, Maandag 20 September, om 8 uur, met de welwillende medewerking van den heer Ferdinande, baryton.

Spelwijzer. — 1 deel: 1. Stradella (openingstuk), Flotow. — 2. Prologue uit «Paillasse», Leoncavallo, door den heer Ferdinande. — 3. IIIe Symfonie-Eroica, Beethoven, 1) Allegro con brio - 2) Treurmarsch Adagio assai - 3) Scherzo - 4) Allegro Molto.

II deel: 1. Bohemer's-Feest, Massenet. — 2. Een Zomernachtsdroom (avondlied), Mendelsshon, hoorn-solo: M. Ch. Heylbroeck. — 3. Aria uit «La Favorite», Donizetti, door den heer Ferdinande. — 4. Tannhauser (openingstuk), R. Wagner.

Kring «KUNST EN LIEFDADIGHEID» Gent. — Programma van het Groot Liefdadigheidsfeest, ingericht in den Vlaamschen Schouwburg, op 2 Oktober, om 7 ure (D. T.), t en voordeele der behoeftige krijgsgevangenen in Duitschland.

Eerste deel: 1. Enëus, openingstuk, Fr. Uyttenhove. — 2. Groot aria uit le Barbier de Séville, Rossini, de heer P. Zeemans. — 3. Air des lettres de Werther, Massenet, mej. Alice Famerie. — 4. Groot aria uit Sigurd, Reyer, M. P. De Meyer. — 5. a) Féerie, Marcel Tournier, b) Prière Arabesque, de Bussy, voor harp, uit te voeren door mej. Germ. Famerie. — 6. Le cor, aria, Flégier, de heer Ernest Proot (met begeleiding van klavier en 4 waldhoornen). — 7. Tweezang uit Othello, Verdi, de heeren P. De Meyer en W. Wayenberghe. — 8. Le Carnaval à Paris, Svendsen, orkest onder leiding van den heer R. Guillemyn.

Tweede deel: 1. Egmont, openingstuk, von Beethoven, orkest onder leiding van den heer Duvosel. — 2. De Leie, L. Duvosel, de heer W. Wayenberghe. — 3. Scène et rondo du «Billet de Loterie, Gevaert, mej. Kielemoes. — 4. a) Les caresses des yeux, sonnet, Leo Vanderhaeghen, b) Waartoe, lied, Leo Vanderhaeghen, te zingen door den toondichter. — 5. Le Passant, sénérade nocturne, Leo Vanderhaeghen, voor waldhoorn en orkest, solist de heer K. Heylbroeck. — 6. Groot aria uit «Louise», Charpentier, mej. Alice Famerie. — 7. La charité (tableau musical), L. Duvosel, mejuffers A. Famerie en Kielmoes, de heeren Leo Vanderhaeghen, De Meyer, Wayenberghe, Proot, Zeemans en Reynvoet. — 8. Memlinemarsch, H. Waelput, orkest onder leiding van den heer R. Guillemyn.

Feestlokaal «Vooruit»

St-Pietersnieuwstraat

ZONDAG 19 SEPTEMBER

3de Heyermans-avond

Ten voordeele van de Belgische Krijgsgevangenen in Duitschland

—o—

Eerste heropvoering van

GHETTO

Burgerlijk treurspel in 3 bedrijven

regie: F Demey

Rolverdeeling: Sachel, F. Demey. — Raphaël, H. Max. — Esther, M. Gevaert-Steven. — Aaron, I. Benoot. — Rebecca S. De Brien. — Rebbe Haëzer, O. Van Crombrugge. — Rose, M. De Moor. — Een jood, A. Peelman. — Een bewoner R. Goedertier. — Een grijsaard. E. Van Beveren. — Bewoners der joden wijk.

—o—

Bureel open om 6 ure. — Gordijn om 7 ure

—o—

Tusschen het 1ste en 2de bedrijf 25 minuten poos

—o—

Alle dagen kaarten te bekomen in het Feestlokaal, van 11 tot 2 uren.

Société Anonyme Cotonnière Savannah

Quai de l'Industrie, 68, à Gand.

En vertu de l'article 32 des statuts, Messieurs les actionnaires sont invités à assister à l'assemblée générale ordinaire, qui aura lieu le mercredi 6 octobre 1915, à 12 heures du matin (heure Beffroi), au siège social: Quai de l'Industrie, 68, à Gand.

Messieurs les actionnaires doivent pour avoir le droit d'assister à l'assemblée générale, déposer leurs titres à la Banque de Gand ou au siège social, au moins 8 jours avant la réunion et ce conformément à l'article 31 des statuts.

Ordre du jour:

1) Rapport du Conseil d'Administration et du collège des commissaires;
2) Communication du bilan, compte profits et pertes et approbation;
3) Décharge de leur gestion aux Administrateurs;
4) Nomination d'un Administrateur en remplacement d'un Administrateur sortant et rééligible;
5) Nomination éventuelle d'un commissaire en remplacement d'un commissaire décédé;
6, Tirage d'obligations;
7) Divers.

DOOR REDEN van verandering van woonst, papierwinkel over te nemen aan zeer voordeelige voorwaarden: Ossenstraat, 55, Gent.

TE HUREN een gegarnierd kwartier, met of zonder pensioen, dicht bij tram en Statie. Adres: Bureel Blad.

DOOR REDEN VAN VERTREK: Handel over te nemen. Café Billard « In de Schelde ». Hoek Pynaertkaai en Hundelgemsche steenweg, Ledeberg.

Carbure (ZWEEDSCHE)

Beste kwaliteit, aan voordeeligste conditiën. Altijd in voorraad. Wekelijksche aankomsten. — Geitenstraat 6, (Brugschepoort) Gent.

OCCASIE 500 akkordeons van af fr. 5,00 200 phonografen van af fr. 18,00
Nieuwe pianos van 650 voor 475 fr.
Men gelast zich met het repareeren van alle instrumenten, Keizer Karelstraat, 83, Gent

Electrische ZAKLAMPEN

BATTERIEN — TOEBEHOORTEN

Vermindering voor voortverkoopers

J. NEYT, 42 Twaalfkamerstraat, GENT.

GROOTHANDEL

Sunlight zeep. — Stuivers. — Boldoot. — Zeeppoeder: Waschvrouw, Waschmeisje, Edelweiss. — Bougies stéarine. — Sardienen. — Chocolade en confituren der beste merken. — Wekelijksche aankomst van groote stoks allumetten.

in 't groot CACAO BENSDORP in 't klein

Huis LEFEBVRE

Gent, LANGE VIOLETTENSTRAAT, n. 5

(bij St-Annakerk)

INDIEN u meubelen te koopen of te verkoopen heb, wend u in volle vertrouwen bij Ch. Grymonprez, Brusselschen steenweg, 87, Ledeberg.

IN- EN VERKOOP

van alle soorten LEDIGE ZAKKEN en EMBALLAGE. Jos. De Groeve, Hundelgemschen steenweg, 156, Ledeberg.

WAGENSMEER

te bekomen per vat aan voordeelige prijzen. Zich te bevragen in de herberg DE PLOEG, Koornmarkt, Gent.

Verkoopzaal Huurdochterstraat, 1, te Gent

Openbare Verkooping van MEUBELEN

Schoone Houtwaren, planchetten, loquetten, machien voor borstelsteleu te maken, 2 schaafbanken en anderen alm, enz.

Woensdag toekomende, 22 September 1915; om 3 hre (M. E. T.) door ministerie van Aug. Van Boxstaele en Prosper Millord Vanderheyden, stokhouders.

ACETYLEENGAS LAMPEN

VOOR

WOONHUIZEN en WERKPLAATSEN

KOOLSTOF (Carbure)

in 't groot en in 't klein

EDUARD ROUWROY

(electricien)

Electriek bouwkundige

GENT, Catalognestraat, 7

(BELFORT)

Electrieke installaties J.DV.

Laat uw drukwerk vervaardigen in de « Volksdrukkerij » Hoogpoort, 29, Gent.

GEHEIME ZIEKTEN

De WITTE CAPSULEN VAN Dr DAVIDSON genezen radikaal zonder werkverletting, op allen ouderdom en bij beide geslachten, alle ziekten en ontsteltenis der Waterorganen, Blaas en Nieren, zoals Ontsteltenis, Witte Verhezen Pisbuisverenging. Lendenpijnen, Steen, troebele, pijnlijke of brandende Waters, Speen. Nooit geene misluk-king; zelfs bij de onderhingen in de ergste gevallen. 4.10 fr de doos Apotheker, 15, rue des Croisades, Brussel Depot te Gent: De Moor, 56, Bergstraat; Antwerpen: 53, Mercatorstraat

Schoolzakken

met of zonder handvatten

in de

VOLKSDRUKKERIJ

Hoogpoort, 29, Gent

CHOCOLATERIE MODERNE.

Men levert aan winkels en voortverkoopers. Salon voor crème-glace aan 0,10 fr. Brugschepoortstraat, 10 Gent.

Wilt gij goed en goedkoop bediend zijn, koopt al uwen

CHOCOLADE

in het Huis

PIERRE VERVAET

Dampoortstraat, 20

Hulphuis

46, Steendam, 46

GENT

CHOCOLADE CHOCOLADE

Wij hebben altijd

25000 pakken chocolade

alsook

1000 doozen Crème

van alle merken beschikbaar.

Onze merken bestaan uit de beste kwaliteit; merken:

DUC, VERVAET, CESAR, BENSDORP

Men verkoopt ook

Koffie, Bongiss, Confiture, Beschuit, enz., enz.

Alle soorten van Confiseriën

Onmogelijke concurrentie :: aan mijne huizen.

CRESOLINE

't beste INSEKTENDOODEND en Reukverdrijvend ONTSMETTINGSMIDDEL.

Het werd door de Openbare diensten aangenomen, als de eenige ontsmettingstof, die alhoewel zij van bestendige werking is, geene bijtende stof bevat, en ons kan vrijwaren voor alle aanstekelijke ziekten.

Zij is bijzonder geschikt voor pisbakken, gemakken, vuile waterloopen, enz.

Eene kleine hoeveelheid maakt den vuilsten afval onschadelijk en doodt de larven van vliegen, muggen, enz.

Het kost slechts 0,50 fr. de liter.

Prijsvermindering volgens hoeveelheid.

Eenig depot: AUG. MUSSCHE

Gent, St. Jacobsnieuwstraat, 37, Gent

Hulphuis: Van Monckhovenstraat, 9

VLIEGENVANGERS, CHLOORKALK

CREOLINE, FORMOL 40 %

NIEUWE BROODOVEN

PRIJS **Le Merveilleux** PRIJS

16.50 Brevet D. G. 16.50

Bakt op gewoon keukenvuur of stoof, op gas- en petroolvuur

OVERHEERKIJK BRUIN, ROGGE EN WIT BROOD

met fijne korst en aangename smaak

VRUCHTENDROOGERS

GEBREVETEERD STELSEL

SNEL EN ZELFWERKEND VOOR HUISHOUDING en NIJVERHEID

VRUCHTENPERSEN

NIEUWSTE MODEL

CIDERPERSEN

Huis DUTRY-COLSON

GENT, 12, Veldstraat, 12, GENT

Goede voortverkoopers gevraagd

Huwelijkspapieren gratis voor verkleeden

Bureelen open alle zon- en feestdags om 9 ure, Zwarte Zusterstraat, 19, Gent.

CARBUUR-LAMPEN

van het gekend merk

L. B.

Verkrijgbaar bij

Auguste VERSTRAETE

Klein Gewat, GENT

Inkoop van

OUD LOOD

aan de hoogste prijzen

Men wende zich voor zijne

Carbure-Lampen

naar de LANTARENFABRIEK

HOOGPOORT, 3, TE GENT

verkoopt in 't groot alle modellen van carbure-lampen, générateurs en lichtwerpers. Ook de ZWITSERSCHE CARBURE welke 20 % meer gaz inhoud dan alle andere; voor de huislampen, in 't groot en in 't klein.

bij JULES JOORIS, Hoogpoort, 3, Gent

Alleenlijk groothandel van

KAAS-KOFFIE-CHOCOLAD

LEON SEGAERT

Vaartstraat, 13-15-17, Gent (Dock)

GEHEIME ZIEKTEN

Genezing door bijzondere behandeling door specialist.

Raadpl.: Zon-, dins-, Vrijdâgen van 9 tot 12 u.

GENT, 54, Savaenstraat, 54, GENT.

DE OORLOG

is geene reden om uwe rechten niet te doen gelden in erfenis, echtscheiding, slechte betalers, huispacht, werkongevallen; zijt gij gestraft; wilt gij genade, enz. Aanvragen, smeekschriften, enz. aan duitsche overheid in duitsche taal. Raad kosteloos van 8-11 ure en 3-5 ure. 's Zondags, van 8-11 ure. Matthys, Zandberg, 8, te Gent.

GENT-BRUSSEL & VICE-VERSA

G.-C. De Baerdemaecker

BRUSSEL 9, Ulenstraat, 9 — COMMISSARIS-VERZENDER Huis gesticht in 1855 — GENT 27/31, Flévéstraat

Regelmatige en rasse dienst door Motorbooten

Agent voor Gent: Wed. A. CASSAUWERS

Ladingskaai: Voorloopig DOCK ENTREPOT

Bureelen: 1, Schoolkaai, 1 (Dampoort)